

Sygn. akt: III U 768/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2015 r. w O.

sprawy z odwołania K. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 30 lipca 2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. D. prawo do emerytury począwszy od 1 lipca 2014r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

K. D. wniósł odwołanie od decyzji (...) Oddziału P.z dnia 30.07.2014r., znak: (...) odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury stwierdzając, że nie spełnia warunków do przyznania tego świadczenia, określonych w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Odwołujący domagał się przyznania mu tego świadczenia i zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia na stanowisku spawacza w Przedsiębiorstwie (...) w M.i w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O..

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podał, że odwołujący na dzień 01.01.1999r. wykazał okres pracy wynoszący 26 lat, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 9 dni okresów nieskładkowych. Łącznie odwołujący udowodnił 27 lat i 25 dni okresów ubezpieczenia. Ponadto ustalono, że K. D. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do pracy w szczególnych warunkach Oddział ZUS nie uwzględnił okresu pracy od 10.09.1976r. do 31.01.1982r. i od 07.09.1982r. 31.10.1987r. z tytułu zatrudnienia w (...) w M., ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach zostało wystawione przez jednostkę

archiwizującą dokumenty po zlikwidowanym zakładzie pracy, tj. firmę (...) Sp. z o.o. w M. M., a zatem nie posiadającą uprawnień do wystawiania takiego dokumentu. Do okresów pracy w szczególnych warunkach Oddział ZUS nie uwzględnił odwołującemu także okresu pracy od 02.11.1987r. do 31.12.1992r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O., ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 01.02.1993r. wykazane stanowisko pracy monter urządzeń grzewczych - spawacz nie odpowiada stanowisku wymienionemu w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 01.07.1983r. Jak z powyższego wynika odwołujący pracował jednocześnie na dwóch stanowiskach - monter urządzeń grzewczych i spawacz.

Biorąc powyższe pod uwagę Oddział ZUS stwierdził, że K. D. nie spełnił warunków do nabycia prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Odwołujący osiągnął wymagany wiek 60 lat, legitymuje się 25 letnim stażem pracy na dzień 01.01.1999r., nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, lecz do dnia 01.01.1999r. nie udokumentował wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W związku z powyższym Oddział ZUS w P. Inspektorat w O. decyzją z dnia 30.07.2014r. odmówił K. D. prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. D., urodzony w dniu (...), złożył w ZUS w dniu 04.07.2014r. wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W dniu (...) odwołujący ukończył 60 lat. Na dzień 01.01.1999r. udowodnił 26 lat, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 9 dni okresów nieskładkowych, łącznie 27 lat i 25 dni okresów ubezpieczenia.

Odwołujący się nie jest członkiem OFE.

W dniu 30.07.2014r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, znak: ENMS/15/028041123.

[akta (...) nr (...)]

W okresie od 02.12.1971r. do 31.10.1987r. K. D. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w M. na stanowisku ślusarza, zaś od 10.09.1976r. do 31.10.1987r. - spawacza elektrycznego ręcznego. W zakładzie wykonywano formy do bloków - konstrukcje stalowe, zbiorniki do cementów, deskowania, które wymagały spawania.

Odwołujący się kurs podstawowy spawania łukowego ukończył w dniu 25.09.1974r., gazowego w dniu 19.03.1975r.

W (...) zatrudniony był od 1972r. do 1990r. E. C., na początku jako ślusarz, a później spawacz. Pracował on obok odwołującego się, jako spawacze tylko spawali – nie mieli innych obowiązków. Od 1969r. przez 26 lata w (...) zatrudniony był także spawacz M. P.. Widzieli oni K. D. wyłącznie przy spawaniu.

[dowód: akta osobowe ze (...) – w tym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 07.11.2001r., zeznania świadków: E. C., M. P. – rozprawa z dnia 17.12.2014r., adnotacja 00:28:59 i nast., k. 31 – 31 odwr. a.s., zeznania odwołującego się K. D. – rozprawa z dnia 09.01.2015r., adnotacja 00:02:45, k. 35 a.s., Książeczka Spawacza-k. 19 a.s.]

W okresie od dnia 02.11.1987r. do dnia 31.12.1992r. K. D. zatrudniony był w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O. na stanowisku montera urządzeń grzewczych – spawacza.

Przedsiębiorstwo zajmowało się dostarczaniem ciepła. Cztery kotłownie ogrzewały bloki, szpital i dwa osiedla. Podczas zatrudnienia odwołujący się pracował w grupie remontowej w skład której wchodził mechanik, monter, spawacz. K. D. spawał na halach kotłowni kotły stalowe. Był tylko i wyłącznie spawaczem, nie monterem – tym zajmowali się hydraulicy. Miał spawarkę, wirówkę typu 350, 500 i butle acetylenowo-tlenowe. Wykonywał prace spawalnicze i z tym

związane czynności. W (...) zatrudniony był W. K. jako mechanik-konserwator, widział on odwołującego wchodzącego do kotłowni. Pracowali w M. w 3 lokalnych ciepłowniach, szpitalnej i jeździli na remonty do R.. Remonty trwały cały czas - zimą i latem, kotłownie były stare i często się psuły. Odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako spawacz.

K. S. także pracował w (...) od 1983r. do 2004r. jako elektromonter, konserwator i palacz CO, który widział K. D. przy spawaniu, czasem także w nocy.

[dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) w dniu 01.02.1993r. – a.e. nr (...), k. 9, zeznania świadków W. K., K. S. – rozprawa z dnia 17.12.2014r., adnotacja 00:19:39, k. 31 a.s.. zeznania odwołującego się K. D. – rozprawa z dnia 09.01.2015r., adnotacja 00:02:45, k. 35 a.s., Książeczka Spawacza]

Stanowiące podstawę ustaleń faktycznych dokumenty zawarte w aktach osobowych, emerytalnych i zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, stąd Sąd nie znalazł podstaw by z urzędu odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej.

Przedmiotem sporu pomiędzy stronami była ocena charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego się K. D. oraz możliwość jej zakwalifikowania jako pracy świadczonej w warunkach szczególnych.

W tym miejscu wskazać należy, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dopuszczalności dowodów przewidziane w art. 246 k.p.c. i 247 k.p.c. w zw. z art. 304 in fine k.p.c. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających charakter pracy, okres zatrudnienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przed Sądem ubezpieczeń możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień o emerytury wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239),

Sąd dał wiarę zeznaniom zawnioskowanych przez odwołującego się świadków, jak i jego zeznaniom, albowiem w większości są one ze sobą zgodne, wzajemnie się uzupełniają i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w niniejszej sprawie. W toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność osłabiająca ich wiarygodność i moc dowodową.

Świadkowie: K. S., E. C., M. P., W. K. i K. S. pracowali z odwołującym się w tych samych zakładach, wskazali, że odwołujący się spawał elektrycznie i gazowo, przez 8 godzin dziennie oraz czasem w nocy. Powyższe zeznania znajdują potwierdzenie częściowo w aktach osobowych ze (...). O pracy w charakterze spawacza świadczą też ukończone kursy spawania w dniach 25.09.1974r., 19.03.1975r., 20.10.1998r., 08.12.1998r.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że zeznania te w większości stanowią miarodajny środek dowodowy na okoliczność charakteru, stałości i pełnowymiarowości pracy odwołującego się w warunkach szczególnych. Nie bez znaczenia dla ich oceny pozostaje również okoliczność wystawienia przez zakład (...) świadectwa pracy z dnia 30.10.1987r. oraz świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach przez (...) Sp. z o.o. w M. i Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w O.. w których wskazywano, że K. D. pracował jako spawacz. Powyższe świadczy, że odwołujący się był spawaczem, bowiem w sytuacji, gdyby był ślusarzem – nie zdobywałby w kolejnych latach uprawnień spawalniczych. Pracodawca także kwalifikował pracę odwołującego jako pracę w warunkach szczególnych, za którą wypłacał odwołującemu dodatek szkodliwy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

K. D. urodził się w dniu (...), zatem podstawą ubiegania się o prawo do emerytury jest ustawa z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440). Zgodnie z art. 24 ust 1b pkt 16 tej

ustawy wiek emerytalny ubezpieczonych urodzonych od dnia 01.10.1952 r. do dnia 31.12.1952 r. wynosi co najmniej 66 lat i 8 miesięcy.

Osoby zatrudnione w szczególnych warunkach mogą przejść na wcześniejszą emeryturę. Muszą udowodnić odpowiedni staż ubezpieczeniowy oraz okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a niekiedy fakt osiągnięcia wieku emerytalnego w czasie takiego zatrudnienia.

Możliwość uzyskania emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewiduje art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.Dz.U.2013.1440). Szczegółowe warunki, na jakich można otrzymać to świadczenie, zawarte są w rozporządzeniu z dnia 07.02.1983r. Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Przepisy ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uznają pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Rozporządzenie zaś zawiera w formie załączników dwa wykazy rodzajów prac w szczególnych warunkach: wykaz A i B. W pierwszym z nich umieszczono prace m.in. w górnictwie, w energetyce, w hutnictwie przemysle metalowym, w chemii, w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, w transporcie i łączności, w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym.

Zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej prawo do emerytury mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ust. 4 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 01.01.1999 r. osiągnął: co najmniej 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach, tj. 25 lat.

Powyższa emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, ewentualnie złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody Skarbu Państwa oraz rozwiązania stosunku pracy, z tym, że warunek rozwiązania stosunku pracy obowiązywał do 31.12.2012r. Od 01.01.2013r. warunek niepozostawania w stosunku pracy nie stanowi przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawo do emerytury na podstawie art. 184 nabywa zatem ubezpieczony, który na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się wymaganym okresem ogólnym i szczególnym, natomiast wiek emerytalny osiągnął po tej dacie, niezależnie od tego, czy w chwili dożycia 60 lat miał status pracownika, wykonywał inną pracę (np. prowadził działalność gospodarczą), czy też w ogóle nie był zatrudniony (zob. uchwałę SN z dnia 8 lutego 2007r., II UZP 14/06, OSNPUSiSP 2007, nr 13-14, poz. 199; wyrok SN z dnia 18 lipca 2007r., I UK 62/07, OSNPUSiSP 2008, nr 17-18, poz. 269 i wyrok SA w Warszawie z dnia 30 kwietnia 2007 r., III AUa 791/06, Apel. - W-wa 2007, nr 3; por. też uzasadnienie wyroku SA w Szczecinie z dnia 21 czerwca 2005 r., III AUa 462/05, OSA 2006, z. 9, poz. 28).

Ze złożonych dokumentów w sposób jednoznaczny wynika, iż odwołujący ukończył już 60 lat życia i nie przystąpił do OFE.

Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c.,

zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dla dowodzenia przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

ZUS zakwestionował zatrudnienie odwołującego się w:

- Przedsiębiorstwie (...) w M. w okresach od 10.09.1976r. – 31.01.1982r. i 07.09.1982r. – 31.10.1987r. – tj. 10 lat, 6 miesięcy i 15 dni na stanowisku spawacza elektrycznego ręcznego jako świadczonej w warunkach szczególnych z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, lecz jednostkę archiwizującą;

- w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w O. w okresie 02.11.1987r. do 31.12.1992r. – tj. 5 lat, 1 miesiąc i 29 dni, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 01.02.1993r. wykazane stanowisko pracy monter urządzeń grzewczych - spawacz nie odpowiada stanowisku wymienionemu w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 01.07.1983r.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że stanowisko ZUS nie jest zasadne.

Zarówno zeznania świadków - współpracowników, jak i dokumenty zgromadzone w aktach osobowych i akt ZUS odwołującego się ze spornego okresu zatrudnienia wskazują, że faktycznie odwołujący się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach tak na stanowisku spawacza, o której mowa w wykazie A, dział XIV „Prace różne” poz. 12 „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43).

Jako początek wykonywania faktycznego wykonywania pracy spawacza Sąd przyjął datę 10.09.1976r. – wskazaną w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym przez (...) SP. z o.o. Odwołujący się potwierdził, że prace spawacza wykonywał od 1976r.

Reasumując, w niniejszej sprawie odwołujący się udowodnił, że w okresach od 10.09.1976r. do 31.01.1982r., 07.09.1982r. – 31.10.1987r. i 02.11.1987r. – 31.12.1992r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Tym samym wykazał wymagane prawem 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a więc korzysta z prawa do dochodzonego świadczenia. Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 01.07.2014r., tj. miesiąca złożenia wniosku. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie ZUS nie ponosi takiej odpowiedzialności. Dopiero przeprowadzenie szerszego postępowania dowodowego, uzyskanie akt osobowych, przesłuchanie świadków i analiza ich akt emerytalnych przed Sądem umożliwiło stwierdzenie, że w spornych okresach odwołujący pracował w szczególnych warunkach. Zgromadzony na etapie postępowania przed organem rentowym materiał dowodowy nie pozwalał jednoznacznie na ustalenie, czy odwołujący spełnił wszelkie wymagane prawem warunki uprawniające do prawa do emerytury.

Mając powyższe na względzie orzeczono jak w wyroku.